
Videngrundlag til Slagelse Kommune

Erhvervspræstationer og vækstpoten-
tialer

Indledning

Slagelse Kommune er i gang med at udvikle en ny erhvervsstrategi. I den forbindelse har IRIS Group lavet et solidt videngrundlag, der giver mulighed for at belyse lokale erhvervspræstationer og indkredse stedbundne potentialer.

Videngrundlaget skal give afsæt for at fastlægge centrale indsatsområder og udviklingsspor i den kommende erhvervsstrategi.

Videngrundlaget består af fire hoveddele. Del 1 belyser erhvervsstrukturen i Slagelse Kommune. Del 2 har fokus på arbejdsstyrken og pendling i Slagelse Kommune. Del 3 har fokus på Slagelse Kommunes erhvervmæssige præstationer, herunder udviklingen i private arbejdspladser, eksport, antal nye iværksættere og deres overlevelse, udvikling i antal vækstvirksomheder, mv.

Erhvervsanalysen baserer sig primært på de mest aktuelle data fra Danmarks Statistisk. I analysen sammenlignes Slagelse Kommune med Næstved Kommune, Ringsted Kommune, Sorø Kommune og Kalundborg Kommune (de fire kommuner kaldes i analysen sammenligningskommunerne) samt Region Sjælland og hele landet.

Del 4 beskriver en række områder, som vurderes at have særligt vækstpotentiale. Områderne tager udgangspunkt i særlige stedbundne styrker, som vurderes at rumme et betydeligt potentiale for øget vækst og beskæftigelse. De fem områder er indkredset med udgangspunkt i erhvervsanalysen, via dybdegående interviews med centrale erhvervspolitiske aktører i Slagelse Kommune.

IRIS GROUP

CHRISTIANS BRYGGE 28, 1. SAL

DK-1559 KØBENHAVN V

IRISGROUP@IRISGROUP.DK

WWW.IRISGROUP.DK

Indholdsfortegnelse

1. Sammenfatning	3
2. Erhvervsstrukturen i Slagelse Kommune	5
3. Arbejdsstyrken og pendling i Slagelse Kommune	10
4. Erhvervspræstationer	14
5. Indsatsområder til erhvervsstrategi	19

Lokalt orienterede erhverv fylder meget i Slagelse Kommune

Analysen viser, at erhvervslivet i Slagelse Kommune er præget af en række erhverv, der typisk orienterer sig mod det lokale erhverv. Det ses bl.a. ved at bygge- og anlægsbranchen, detailhandlen og operationel service tegner sig for en stor del af beskæftigelsen i kommunen.

De lokalt orienteret erhverv står også for en stor del af væksten i den private beskæftigelse. Bygge & anlæg samt operationel service stod alene for knap 80 pct. af væksten i den private beskæftigelse. Analysen viser også at en stor del af arbejdsstyrken i Slagelse Kommune har en erhvervsfaglig uddannelse, mens relativ få har en lang videregående uddannelse.

At der i Slagelse Kommune er en erhvervsstruktur præget af mange lokalt orienteret erhverv, afspejles også af at der er relativ få eksportvirksomheder set ift. landet som hele. Samtidig spiller udenlandsk ejede virksomheder en relativ lille rolle i Slagelse Kommune for beskæftigelsen.

Fremgang for Slagelse Kommune på flere områder

Over de seneste år har Slagelse Kommune har en positiv udvikling i dets erhvervspræstationer. Der har været en pæn stigning i den private beskæftigelse, der dog er lavere end for landet som hele.

Andelen af iværksættere i Slagelse Kommune har ligget over niveauet for regionen som hele de seneste fem år, og har været stigende over de seneste to år. Iværksætterne skaber samtidig flere jobs end i andre kommuner. Mange af iværksætterne i Slagelse Kommune udspringer også fra de lokalt orienterede erhverv, som bygge & anlæg samt operationel service.

Endelig viser analysen, at der er i Slagelse Kommune er mange vækstvirksomheder inden for særligt handelssektoren. Andelen af vækstvirksomheder har i hele perioden ligget på nogenlunde samme niveau som for sammenligningskommunerne og landet som hele.

Udvalgte resultater fra erhvervsanalysen

De tre største brancher – målt på beskæftigelse – i Slagelse Kommune er bygge & anlæg, detailhandel og engroshandel. Til sammen beskæftiger de tre brancher ca. 5.700 årsværk.

Fra 2016-21 voksede beskæftigelsen i bygge & anlæg, operationel service og rådgivning samt forsikring og udvikling tilsammen med lidt over 900 fuldtidsjobs.

44 pct. af arbejdsstyrken i Slagelse Kommune er faglærte, mens 35 pct. har en videregående uddannelse.

Ca. 12 pct. af arbejdsstyrken i Slagelse Kommune deltog i efter- og videreuddannelse i perioden 2019-21. Det er lidt højere end regionsgennemsnittet.

Etableringsraten (andelen af nye virksomheder i forhold til den samlede virksomhedsbestand) i Slagelse Kommune var i 2021 ca. 14 pct.

Nye virksomheder i Slagelse Kommune etableret i 2017-18 har i gennemsnit skabt 2,1 jobs tre år efter etablering. I sammenlignings-kommunerne er det tilsvarende tal 2,0.

I 2021 havde 15 pct. af virksomhederne i Slagelse Kommune eksportaktiviteter. Det er næsten på samme niveau som i sammenligningskommunerne.

Sammenfatning – Indsatsområder til erhvervsstrategi

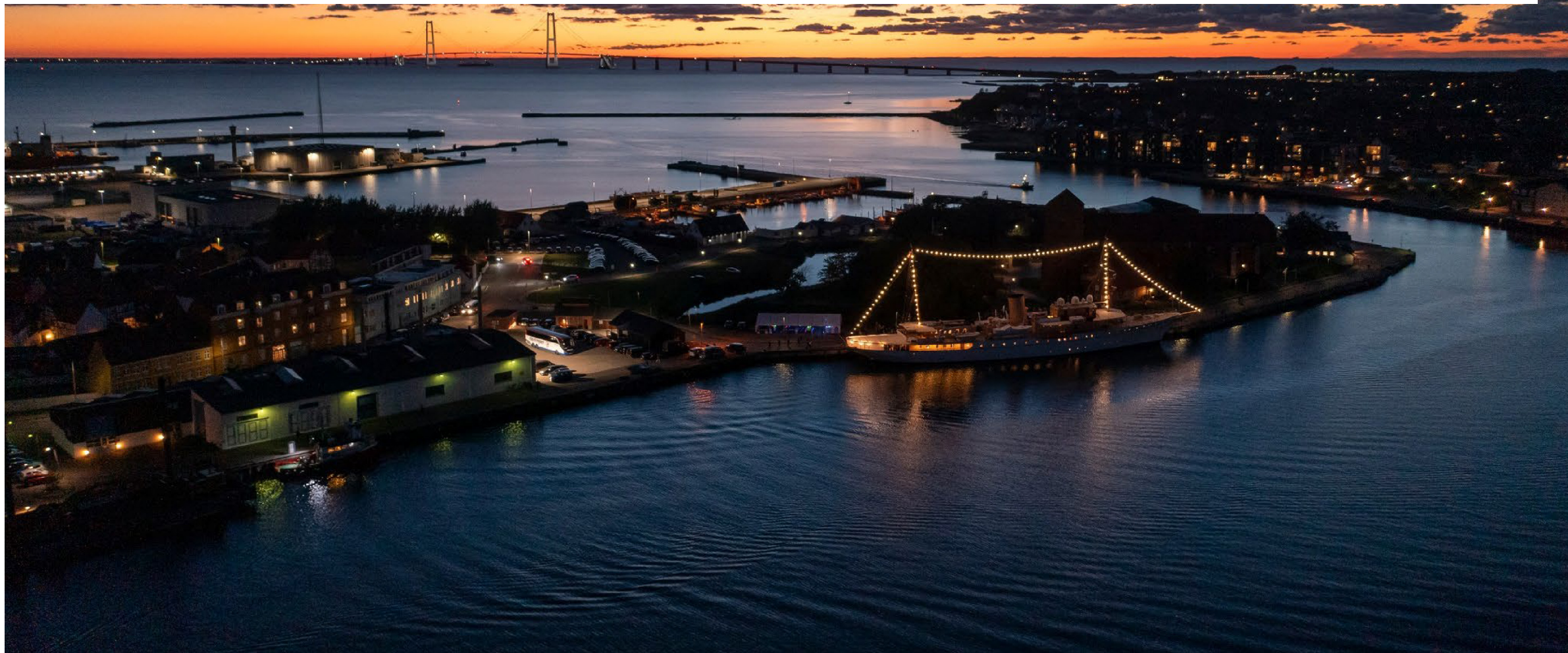
Analysen har indkredset fem særlig perspektivrige indsatsområder, der kan fungere som centrale udviklingsspor i den kommende erhvervsstrategi. De fem indsatsområder er vist i figuren til højre og udfoldet yderligere i afsnit 5.

Indsatsområderne baserer sig på lokale stedbundne styrker i Slagelse Kommune. De spænder bredt fra videreudvikling af eksisterende initiativer som Studieby Slagelse samt en styrket turismeindsats til udvikling af nye erhvervsarealer i kommunen.

Indsatsområderne er udvalgt med baggrund i den kvantitative erhvervsanalyse samt en række dybdegående interviews med centrale erhvervspolitiske aktører fra Slagelse Kommune. Dertil er der afholdt en workshop med Slagelse Kommunes Byråd, hvor de enkelte indsatsområder blev drøftet og prioriteret.

Erhvervsstrukturen i Slagelse Kommune

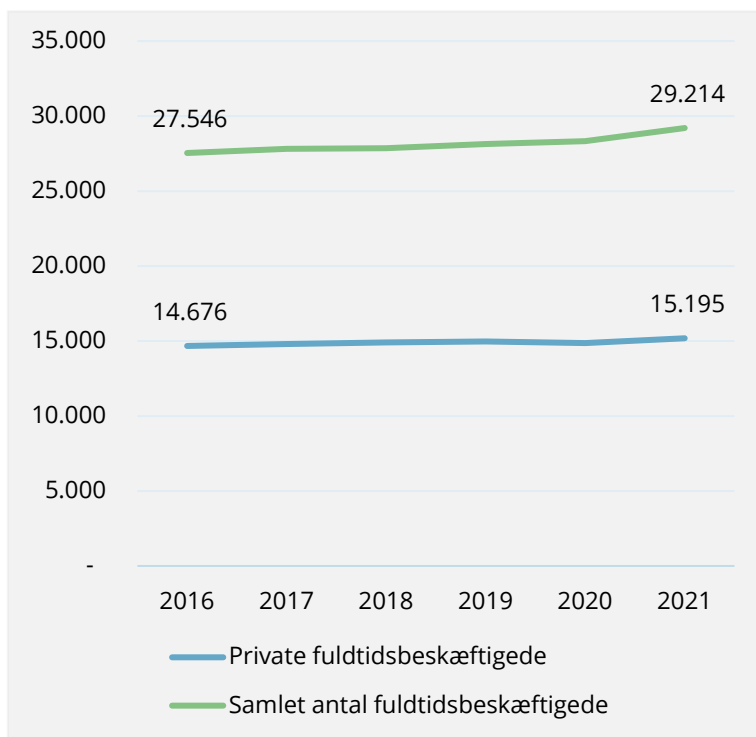
Stigende privat beskæftigelse i Slagelse Kommune

Omfanget af private jobs er en af flere centrale indikatorer for de lokale erhvervspræstationer. Over den femårige periode 2016-21 er den private beskæftigelse i Slagelse Kommune steget fra 14.676 til 15.195 som vist i figuren til venstre. Det svarer til en stigning på knap 4 pct. Den private beskæftigelse udgør omkring 52 pct. af den samlede beskæftigelse.

I den midterste figur fremgår udviklingen i den private beskæftigelse for Slagelse Kommune, sammenligningskommunerne, Region Sjælland og landet som hele over perioden 2016-21. Af figuren kan det ses, at væksten i private fuldtidsjobs har været stærkere i sammenligningskommunerne end i Slagelse Kommune. I sammenligningskommunerne har der været en fremgang på 5 pct. i den private beskæftigelse, mens beskæftigelsen på landsplan er vokset med 7 pct.

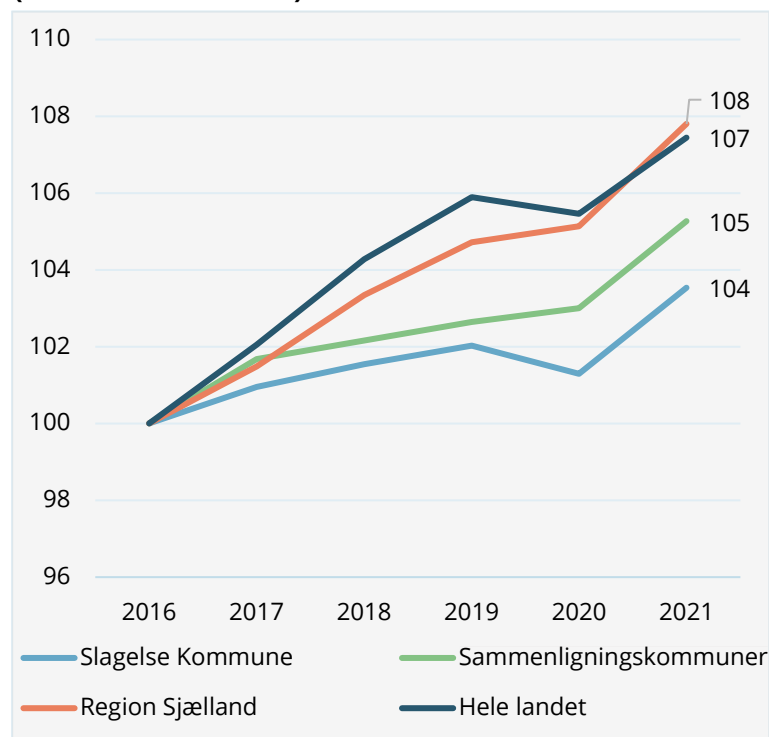
For at belyse jobudviklingen det seneste år viser figuren til højre den kvartalsvise udvikling i den private beskæftigelse (fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere) i 2022. Figuren viser, at beskæftigelsen i Slagelse Kommune har været faldende i 1. kvartal af 2022, men ved udgangen af 2022 fandt tilbage til samme niveau som i 2021. Over de seneste år har der været en større vækst i den private beskæftigelse blandt sammenligningsenhederne end i Slagelse Kommune.

Udvikling i den private og samlede fuldtidsbeskæftigelse, 2016-21

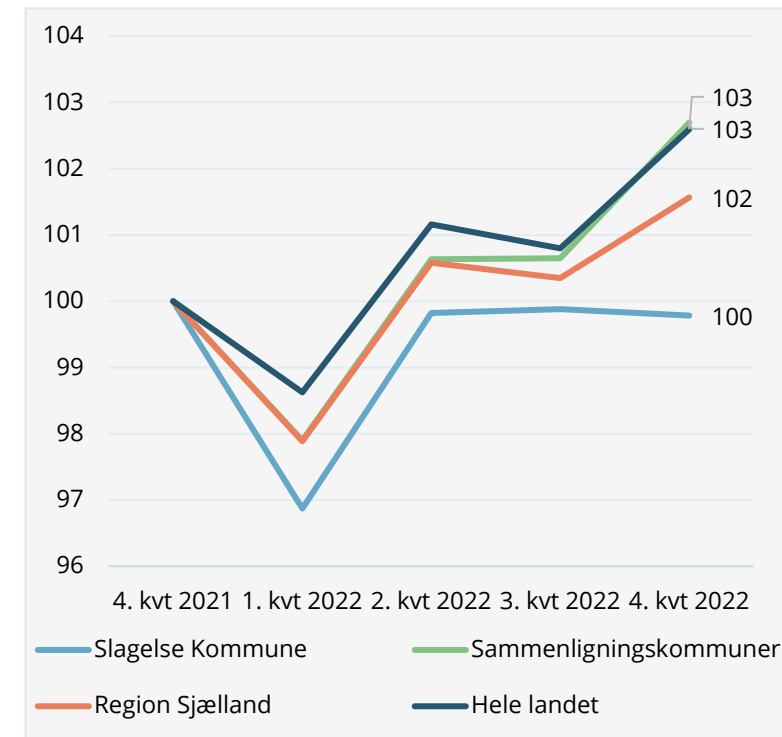

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik

Udvikling i antal private fuldtidsjobs, 2016-21 (indekseret 2016=100)

Fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere i den private sektor, 4.kvt. 2021 – 4.kvt. 2022 (indekseret)

Note: Beskæftigelsen i den private sektor opgjort ved den samlede beskæftigelse fratrukket beskæftigelsen i branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

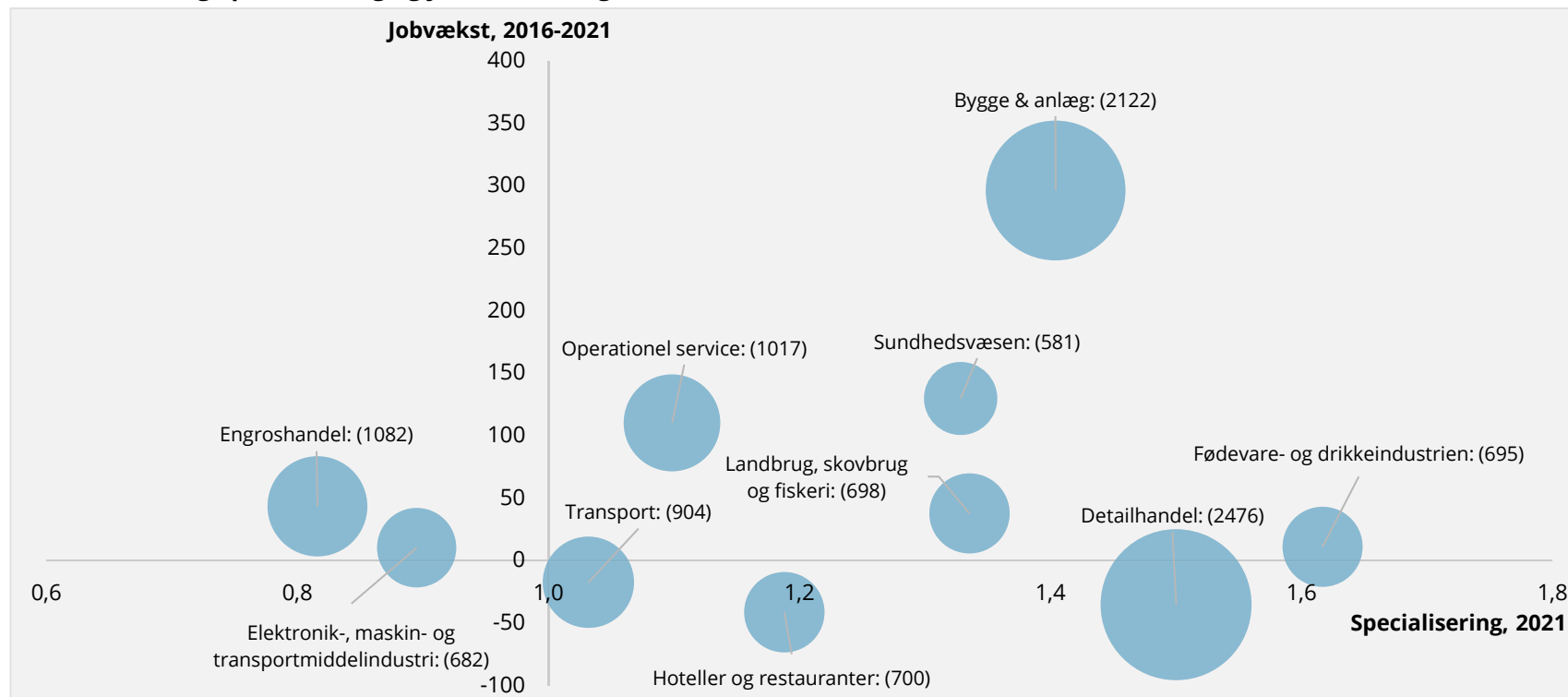
Stærk specialisering inden for bygge & anlæg, detailhandel samt fødevarer- og drikkeindustrien

Figuren nedenfor giver et overblik over erhvervsspecialiseringen i Slagelse Kommune. Dels ved at vise, hvordan beskæftigelsen har udviklet sig i de ti største brancher (målt på antal fuldtidsjobs) i perioden 2016-21 og dels ved branchernes samlede beskæftigelse og specialiseringsgrad i 2021.

Af figuren kan det ses, at bygge & anlæg samt detailhandel er de to største brancher rent jobmæssigt (cirklernes størrelse) i Slagelse Kommune. Derudover fremgår det, at bygge & anlæg tegner sig for den største jobvækst (i absolutte tal) i kommunen. Fra 2016 til 2021 er antallet af jobs i branchen steget med knap 300. Omvendt har der været en mindre tilbagegang i antallet af beskæftigede inden for detailhandlen.

Slagelse Kommune er specialiseret inden for både bygge & anlæg samt detailhandel, der begge har en specialiseringsgrad på ca. 1,5. Det betyder, at hver branche udgør omkring halvdelen så stor en del af den private beskæftigelse som i en gennemsnitskommune. Slagelse Kommune er også stærkt specialiseret inden for fødevarer- og drikkeindustrien, der har en specialiseringsgrad på lidt over 1,6.

Erhvervsmæssig specialisering og jobvækst i Slagelse Kommune for de 10 største brancher, 2016-21

Figuren viser Slagelse Kommunes erhvervsmæssige specialisering. Branchernes betydning er vist gennem tre indikatorer:

- Cirklernes størrelse illustrerer størrelsen af hver branche målt på antal fuldtidsjobs i 2021. Antal årsværk er angivet i parentes ud for hver cirkel.
- Placeringen langs figurens x-akse viser branchens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af Slagelse Kommunes private beskæftigelse er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede 2016-21. Det vil sige, om branchen har haft vækst eller tilbagegang de sidste fem år.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune.

Flere brancher oplever vækst i Slagelse Kommune

Tabellen nedenfor giver et mere detaljeret billede af beskæftigelsen og udviklingen heri fordelt på brancher. Af tabellen kan det ses, at de lokalt orienterede erhverv fylder meget i kommunen. De fire største brancher er bygge & anlæg, detailhandel, engroshandel og operationel service, som til sammen beskæftiger knap 6.700 fuldtidsansatte i 2021.

Overordnet viser tabellen, at flere brancher har oplevet vækst siden 2016. Antallet af fuldtidsjobs inden for bl.a. bygge & anlæg er steget med 16 pct. fra 2016-21. Der har også været en stor stigning i antallet af fuldtidsjobs inden for sundhed, hvilket bl.a. skyldes etableringen af det nye psykiatrisygehus i Slagelse Kommune. Der har dog også været en tilbagegang i antallet af jobs inden for flere brancher, særligt inden for finansiering og forsikring samt kultur og fritid.

Antal private jobs, jobvækst 2016-21 samt erhvervsmæssig specialisering i 2021 i Slagelse Kommune fordelt på brancher

Branche	Antal fuldtidsjobs		Jobvækst, 2016-21 (pct.)	Jobvækst i hele landet, 2016-21 (pct.)	Specialisering, 2021
	2016	2021			
Detailhandel	2.512	2.476	-1%	3%	1,5
Bygge & anlæg	1.826	2.122	16%	17%	1,4
Engroshandel	1.039	1.082	4%	4%	0,8
Operationel service	907	1.017	12%	7%	1,1
Transport	921	904	-2%	3%	1,0
Hoteller og restauranter	741	700	-6%	-1%	1,2
Landbrug, skovbrug og fiskeri	661	698	6%	-2%	1,3
Fødevarer- og drikkeindustri	684	695	2%	8%	1,6
Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri	672	682	2%	7%	0,9
Sundhedsvæsen	451	581	29%	29%	1,3
Rådgivning, forskning og udvikling	522	551	5%	14%	0,5
Metalindustri	508	512	1%	-4%	1,7
Ejendomshandel og udlejning	467	487	4%	5%	1,2
Undervisning	398	476	19%	6%	1,4
Andre serviceydelser mv.	448	443	-1%	4%	1,1
Private velfærdsinstitutioner	506	431	-15%	8%	1,3
Finansiering og forsikring	347	268	-23%	7%	0,4
Tekstil, træ, papir, møbelindustri mv.	241	246	2%	4%	0,5
Olieraffinaderier mv., Kemisk industri, Medicinalindustri, Plast-, glas- og betonindustri	153	189	24%	8%	0,3
Tele, IT og information	186	188	1%	20%	0,3
Reklame og øvrig erhvervsservice	155	148	-5%	8%	0,5
Råstof, energi og forsyning mv.	129	122	-5%	8%	0,8
Kultur og fritid	139	109	-22%	10%	0,5
Forlag, tv og radio	61	69	12%	10%	0,3
Alle brancher	14.676	15.195	4%	7%	1,0

kilde: iris group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune.

Bygge- og anlægsbranchen har set den største fremgang i virksomhedsbestanden

I 2021 var der knap 3.500 private virksomheder i Slagelse Kommune.

En stor del af virksomhederne ligger inden for bygge & anlæg samt detailhandlen. Der er lidt mere end 1.000 virksomheder inden for de to brancher, hvilket svarer til ca. 30 pct. af alle virksomheder i Slagelse Kommune.

Som vist på forrige side er de to brancher også beskæftigelsesmæssigt de største i kommunen.

Herefter følger virksomheder inden for landbrug, skovbrug og fiskeri (327 virksomheder) og operationel service, der består af 259 virksomheder.

Fra 2016-21 er der netto kommet 129 flere virksomheder i Slagelse Kommune. Det svarer til en stigning på ca. 4 pct. På landsplan er antallet af virksomheder til sammenligning vokset med ca. 5 pct. i samme periode.

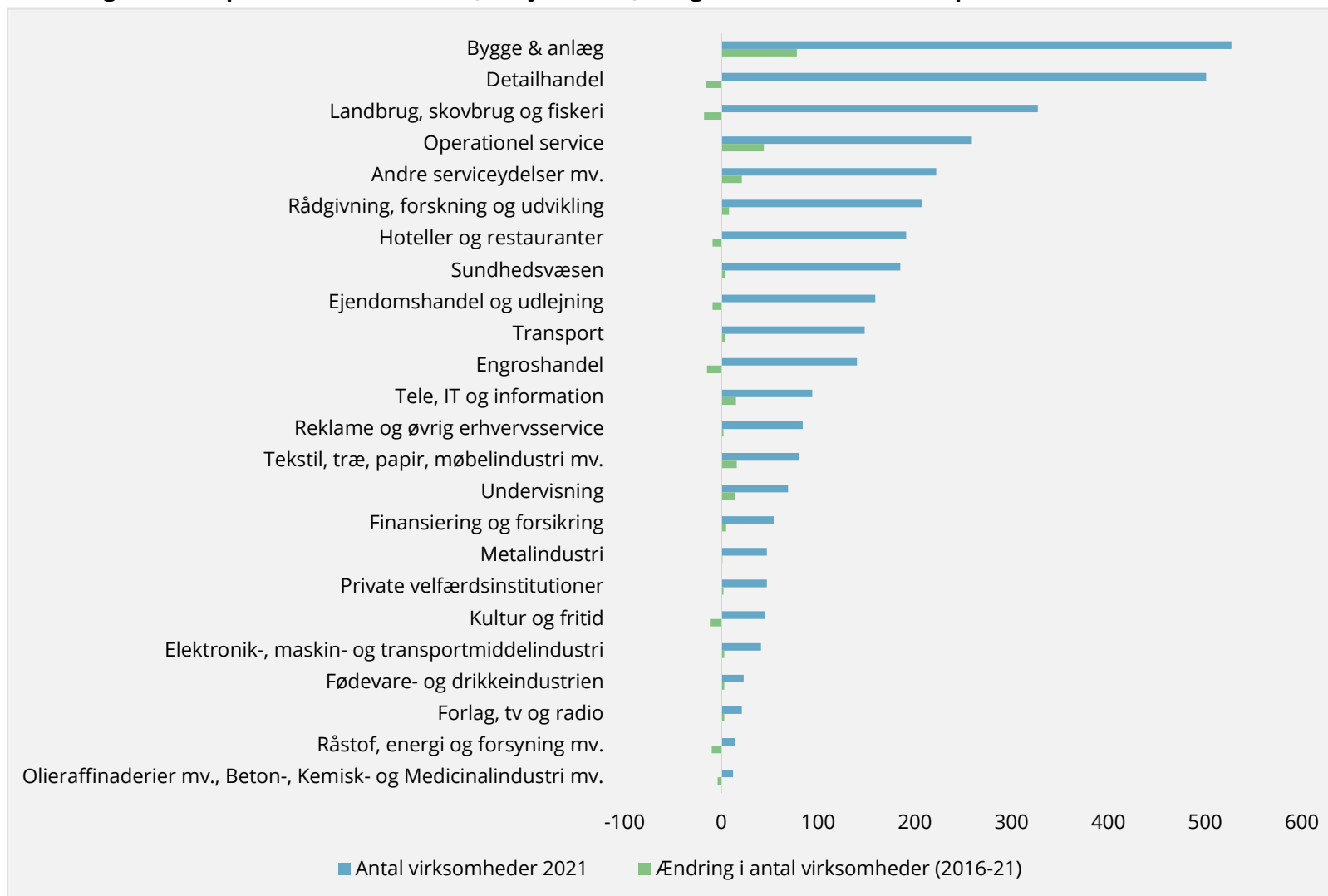
Den største fremgang er sket inden for bygge & anlæg, der er vokset med 78 virksomheder i perioden. Det svarer til en stigning på 17 pct.

Der er også kommet flere virksomheder inden for operationel service, der er vokset med mere end 40 virksomheder i perioden, svarende til en fremgang på 20 pct.

Den største tilbagegang kan ses inden for landbrug, skovbrug og fiskeri, hvor der er 18 færre virksomheder i 2021 end i 2016.

For de fleste af de øvrige brancher er ændringer i antallet af virksomheder forholdsvis beskeden.

Udviklingen i antal private virksomheder (arbejdssteder) i Slagelse Kommune fordelt på brancher, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Virksomheder er opgjort som antallet af arbejdssteder for virksomheder med mindst 0,5 årsværk. Derudover er der kun medtaget arbejdssteder for private virksomheder og non-profit organisationer.

Arbejdsstyrken og pendling i Slagelse Kommune

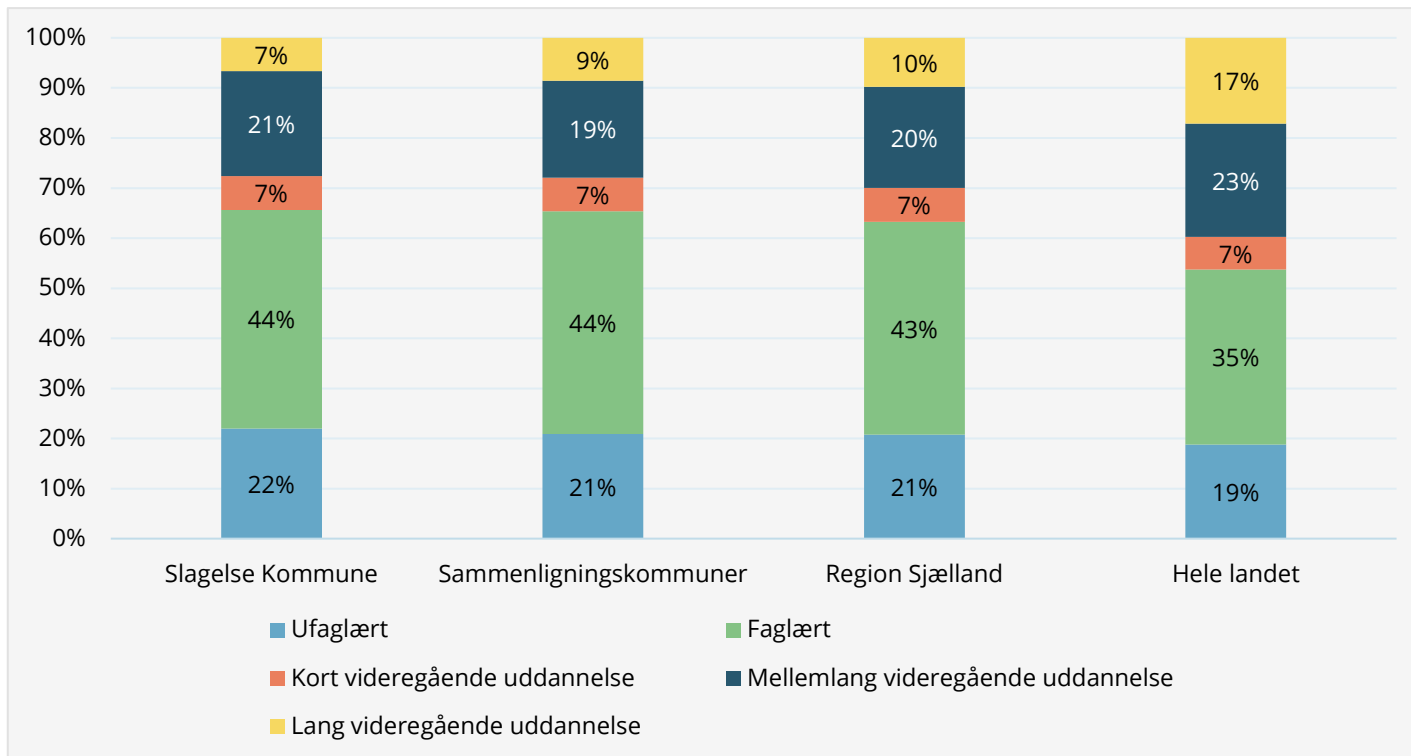

To tredjedele af arbejdsstyrken i Slagelse Kommune er ufaglærte og faglærte

Arbejdsstyrkens kompetenceniveau er en vigtig rammebetingelse for det lokale erhvervsliv og har stor betydning for, hvilke erhverv kommunen kan tiltrække. I figuren nedenfor ses arbejdsstyrken opdelt på uddannelsesniveau i Slagelse Kommune, sammenligningskommuner, regionen og hele landet. Af figuren kan det ses, at 44 pct. af arbejdsstyrken i Slagelse Kommune består af faglærte, hvilket skal ses i lyset af kommunens erhvervsstruktur med mange virksomheder inden for bygge & anlæg, detailhandel og operationel service. Til gengæld er det kun 7 pct. af arbejdsstyrken i Slagelse Kommune, der har en lang videregående uddannelse, hvilket er lavere end i sammenligningskommunerne og regionen som hele.

Nye kvalifikationer erhverves dog ikke alene gennem de formelle uddannelser, men også via løbende opkvalificering. Tabellen til højre giver et billede af, hvor stor en del af arbejdsstyrken der hvert år opkvalificeres gennem voksen- og efteruddannelse (VEU). I 2016-18 lå deltagelsesgraden i VEU på 13 pct. i Slagelse Kommune, hvilket er samme niveau som i sammenligningskommunerne. I perioden 2019-21 er deltagelsesgraden faldet med ca. 1 pct. point i Slagelse. Den lavere deltagelse skal ses i lyset af de coronarelaterede nedlukninger blandt erhvervslivet og erhvervsskolerne. Samme tendens med en lavere deltagelse ses også blandt sammenligningsenhederne.

Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Personer med uoplyst uddannelse indgår ikke i opgørelsen.

Andel af arbejdsstyrken, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse, 2021

	Andel, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse 2016-18	Andel, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse 2019-21
Slagelse Kommune	13%	12%
Sammenligningskommuner	13%	11%
Region Sjælland	12%	11%
Hele landet	12%	10%

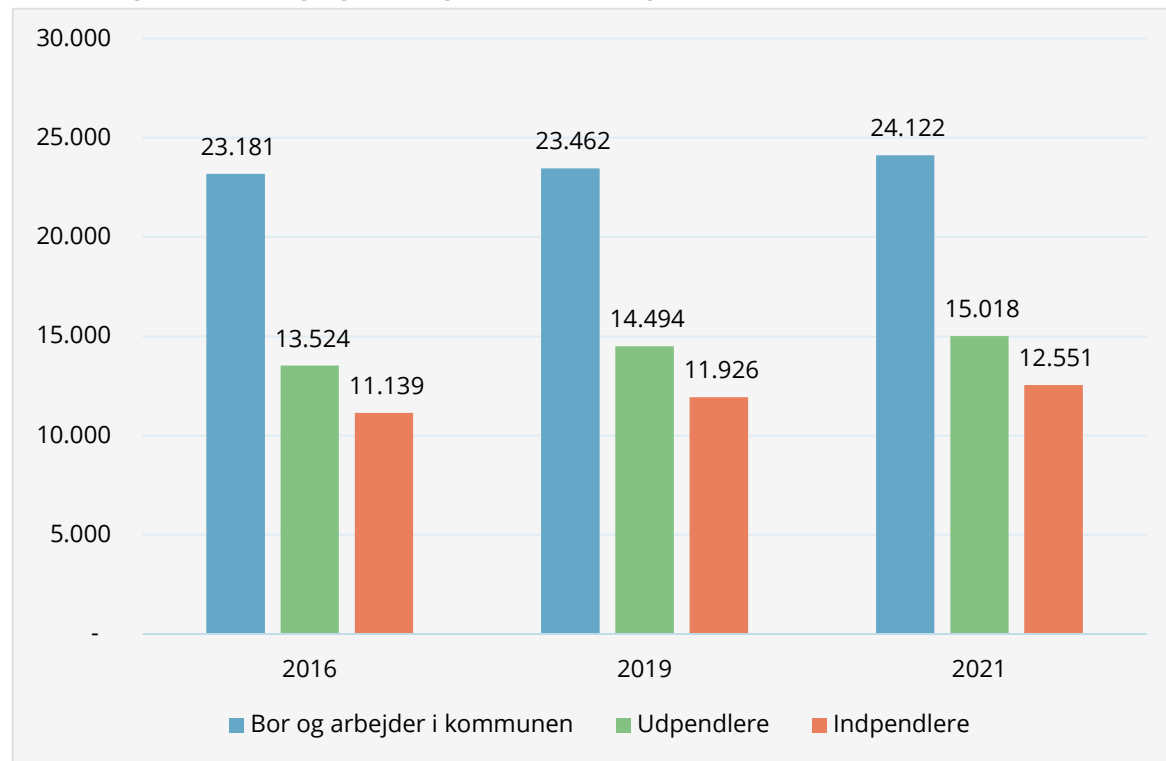
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Flere udpendlere end indpendlere i Slagelse Kommune

Figuren til venstre giver et overblik over pendlingsmønsteret på arbejdsmarkedet, og hvor kommunens borgere arbejder. Omkring 39.000 af Slagelse Kommunes borgere er i beskæftigelse (bor og arbejder i kommunen eller udpendler) i 2021. Lidt over 24.000 af kommunens borgere bor og arbejder i Slagelse Kommune, mens 15.018 arbejder i andre kommuner. Lidt over 12.500 borgere pendler til Slagelse Kommune fra andre kommuner for at arbejde. Der er derfor en netto-udpendling i Slagelse Kommune.

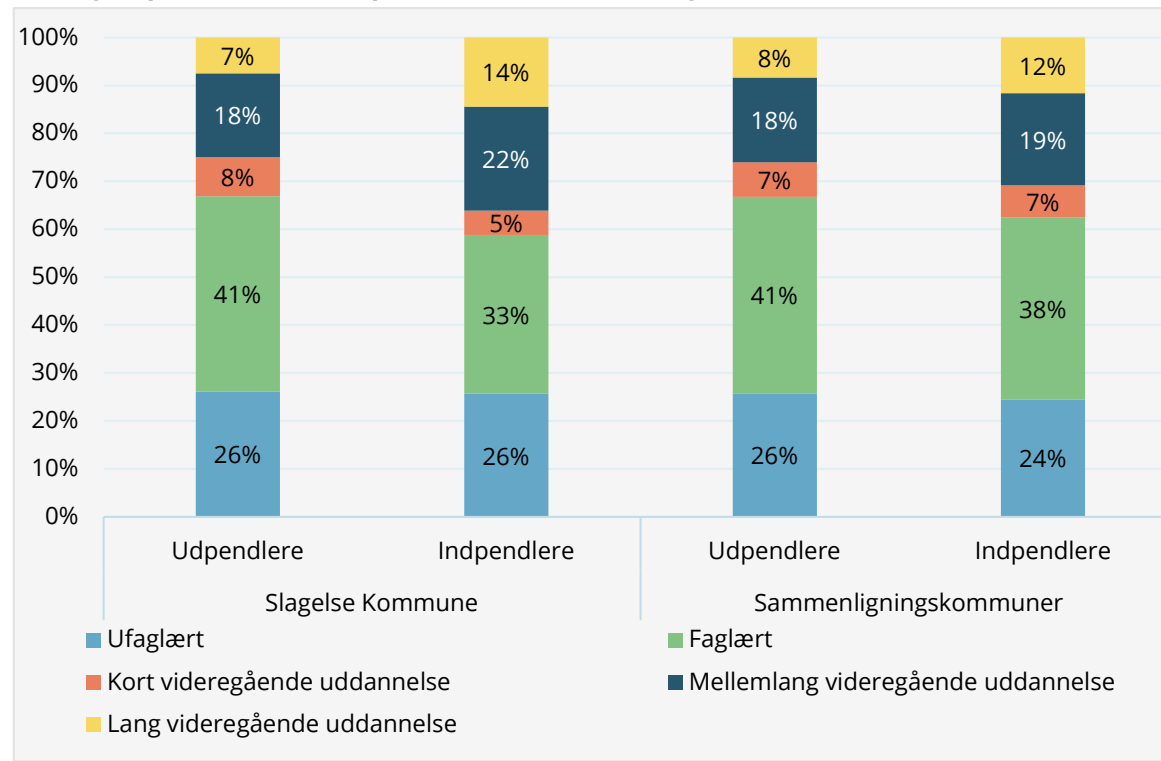
I figuren til højre er uddannelsessammensætningen for ind- og udpendlere i perioden 2016-21 vist for Slagelse Kommune samt sammenligningskommunerne. Heraf kan det ses, at andelen med en mellemlang eller lang videregående uddannelse er højere blandt indpendlerne end udpendlerne. Den største forskel ses for personer med en lang videregående uddannelse. Omvendt er der flere af udpendlerne i Slagelse Kommune, som er faglærte, end blandt indpendlerne. Dette skal ses i lyset af de mange virksomheder inden for bygge & anlæg i kommunen. Blandt sammenligningskommunerne er der en lidt højere indpendling af faglærte personer end i Slagelse Kommune.

Beskæftigede fordelt på pendlingsmønster i Slagelse Kommune, 2016, 2019 & 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Ind- og udpendlere fordelt på uddannelsesniveau, gennemsnit 2016-21

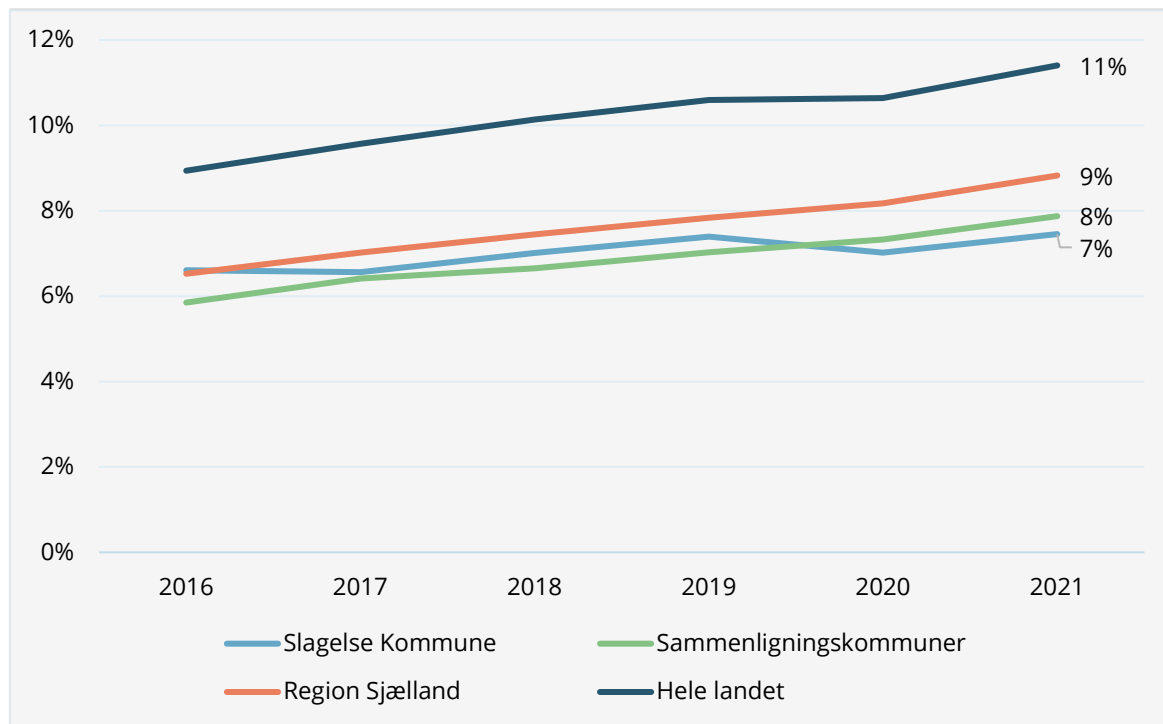
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Personer med uoplyst uddannelse indgår ikke i opgørelsen.

Stigende andel af udenlandsk arbejdskraft i Slagelse Kommune

Adgangen til udenlandsk arbejdskraft er vigtig for virksomhedernes mulighed for at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Herudover kan udenlandsk arbejdskraft bidrage med supplerende kompetencer og viden om udenlandske markeder. I figuren til venstre er vist andelen af udenlandske medarbejdere i Slagelse Kommune, sammenligningskommuner, Region Sjælland og landet som hele. Heraf kan det ses, at andelen af udenlandske medarbejdere generelt er steget over de seneste år. I 2016 udgjorde de 6 pct. i sammenligningskommunerne, mens de i 2021 udgjorde 8 pct. Andelen af udenlandske medarbejdere i Slagelse Kommune har dog ikke ændret sig synderligt i perioden. Der var en mindre stigning i andelen af udenlandsk arbejdskraft i perioden 2017-19, som dog blev efterfulgt af et fald i 2020.

I figuren til højre har vi vist, hvor stor en del af virksomhederne der er udenlandsk ejet i Slagelse Kommune, sammenligningskommunerne og hele landet. Heraf kan det ses, at udenlandsk ejede virksomheder udgør en beskeden andel af beskæftigelsen i Slagelse Kommune set ift. sammenligningskommunerne. I perioden 2018-20 stod udenlandsk ejede virksomheder for 10 pct. af den private beskæftigelse i Slagelse Kommune imod knap 15 pct. i sammenligningskommunerne.

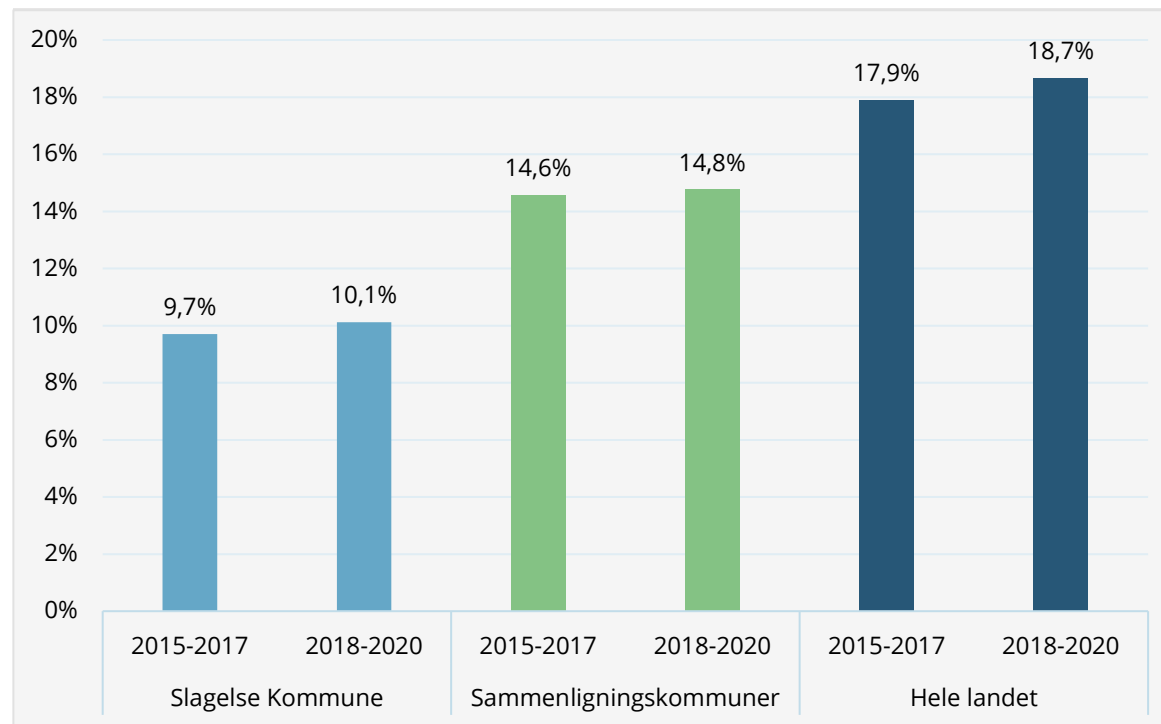
Andel af udenlandske medarbejdere i den private sektor, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Opgjort på baggrund af beskæftigede personer i private virksomheder. Udenlandske medarbejdere er opgjort som personer med udenlandsk statsborgerskab.

Udenlandske virksomheders andel af den private beskæftigelse, gennemsnit 2015-17 og 2018-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Opgjort på arbejdssteder og beskæftigede personer. Arbejdsstedernes nationalitet er baseret på virksomhedernes ejerskabsforhold.

Erhvervspræstationer

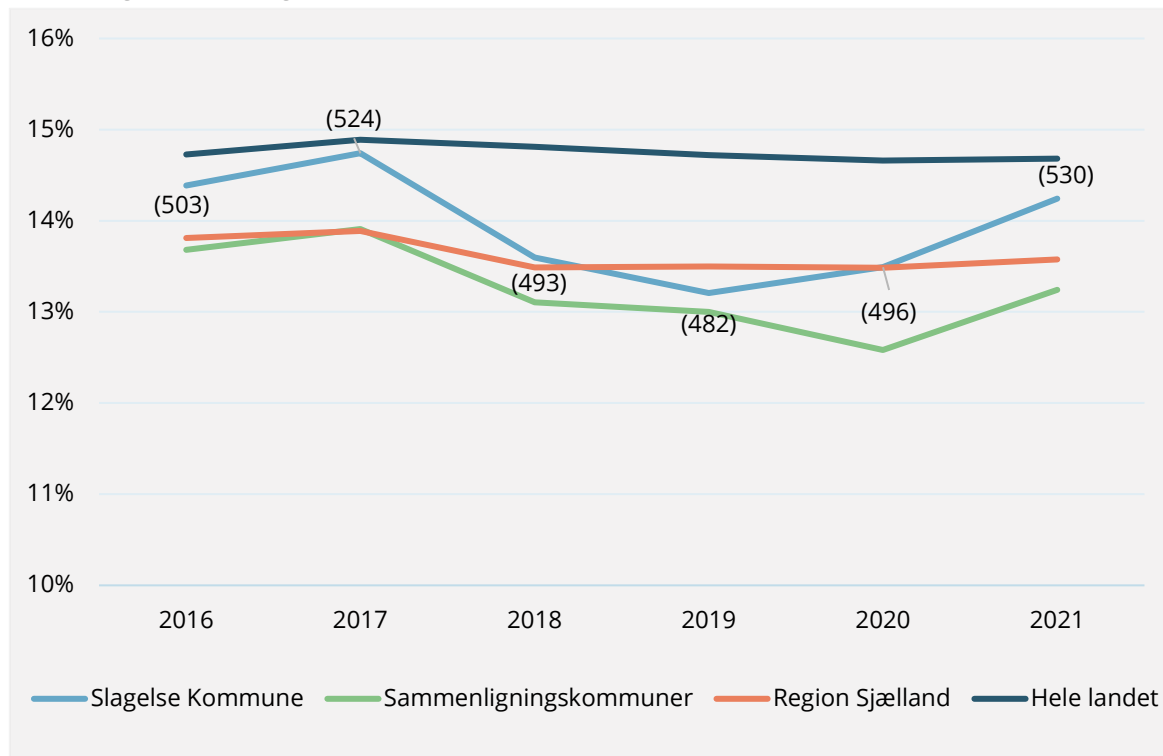

Etableringsraten i Slagelse Kommune er højere end i sammenligningskommunerne

Iværksættere spiller en vigtig rolle for innovationen og væksten i erhvervslivet. Figuren til venstre viser udviklingen i etableringsraten (andel virksomheder, der er under tre år gamle) fra 2016-21. Af figuren fremgår, at etableringsraten i hele perioden i Slagelse Kommune har ligget over sammenligningskommunerne. Etableringsraten i Slagelse Kommune var faldende i perioden 2017-19, men har herefter været stigende. I 2021 lå etableringsraten et godt stykke over regionen som hele.

I tabellen til højre er vist iværksættervirksomhedernes fordeling på brancheområder i 2021. Heraf kan det ses, at en stor del af iværksætterne kommer fra de brancher, der også er store i kommunen. Der er flest iværksættere (20 pct.) inden for bygge & anlæg, der også beskæftigelsesmæssigt er den største branche i Slagelse Kommune. Derefter følger iværksættere inden for operationel service, vidensservice og detailhandel. Fordelingen af iværksættere i Slagelse Kommune ligner i høj grad fordelingen for regionen som hele og næsten på niveau for hele landet.

Udvikling i etableringsraten, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Etableringsraten er opgjort som antallet af virksomheder under 3 år som andel af det samlede antal virksomheder.

Nye iværksættere fordelt på brancher, 2021

	Slagelse Kommune	Region Sjælland
Bygge og anlæg	20%	23%
Operationel service	12%	11%
Vidensservice	12%	12%
Detailhandel	10%	8%
Landbrug, skovbrug, fiskeri, råstof, forsyning og andre serviceydelser	9%	9%
Finansiering, forsikring og ejendomme	8%	8%
Hoteller og restauranter	6%	6%
Industri	5%	4%
Information og kommunikation	5%	5%
Private velfærdsinstitutioner og kultur	5%	8%
Transport	5%	4%
Engroshandel	2%	2%
I alt	100%	100%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

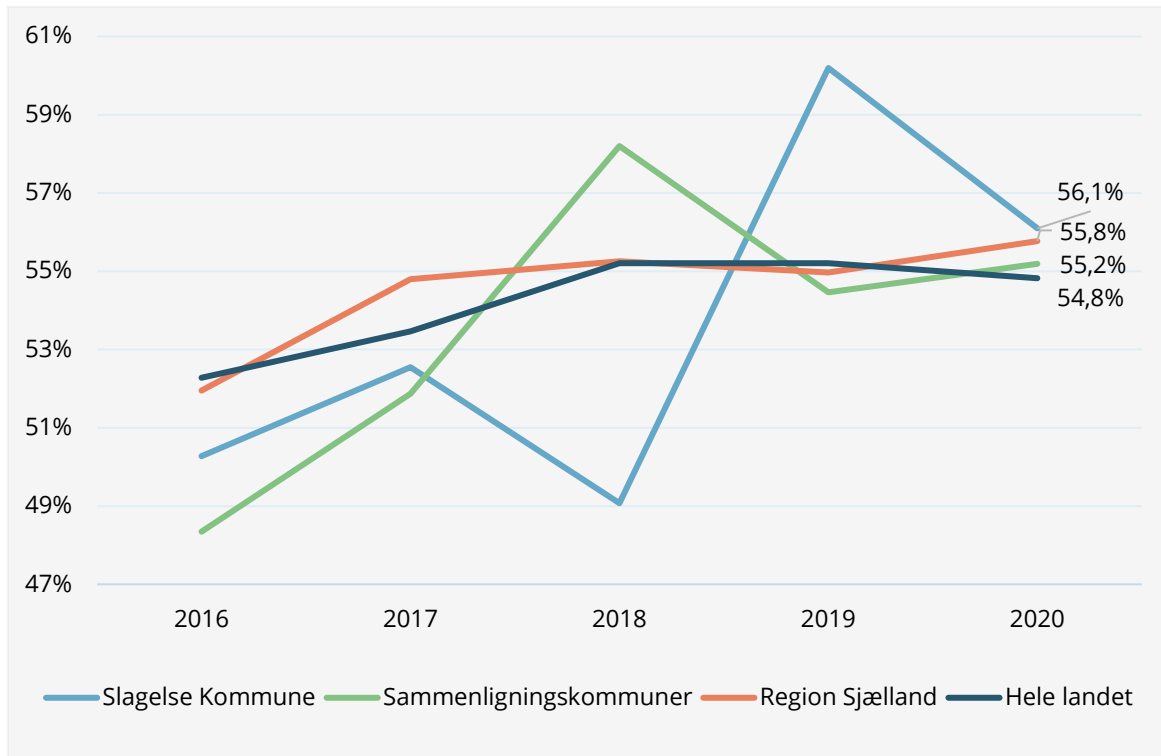
Note: Iværksættervirksomheder er opgjort som antallet af virksomheder under 3 år. Iværksættervirksomheder med uoplyst sektor er ikke medtaget.

Stigende overlevelsesrate fra 2018 og frem samt pæn jobskabelse blandt iværksættere

Overlevelse og jobskabelse blandt nye iværksættere, er afgørende for at sikre fornyelse og dynamik i det lokale erhvervsliv. Figuren til venstre viser iværksættervirksomhedernes overlevelse tre år efter etablering i Slagelse Kommune og for hhv. sammenligningskommuner, regionen og hele landet. I Slagelse Kommune var overlevelsesraten i 2020 56 pct., hvilket vil sige, at godt over halvdelen af iværksætterne er i live 3 år efter etableringen. Af figuren kan det også ses, at overlevelsesraten i Slagelse Kommune er svinget noget i årene. Fra 2018-19 voksede overlevelsesraten i Slagelse Kommune til omkring 60 pct., men er efterfølgende faldet til 56 pct. Overlevelsesraten er dog stadig højere i Slagelse Kommune end blandt sammenligningsenhederne.

Tabellen til højre viser den gennemsnitlige beskæftigelse tre år efter etablering for nye virksomheder etableret i henholdsvis 2014-15 og 2016-17. Det fremgår af tabellen, at iværksættere i Slagelse Kommune både i den første og sidste periode skabte flere jobs end iværksættervirksomheder i sammenligningskommunerne og Region Sjælland.

Udvikling i overlevelsesrate for iværksættere, 2016-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik

Gennemsnitligt antal fuldtidsjobs i nye virksomheder tre år efter etablering

	Virksomheder etableret 2014-15	Virksomheder etableret 2016-17
Slagelse Kommune	2,1	1,8
Sammenligningskommuner	2,0	1,7
Region Sjælland	1,9	1,6
Hele landet	2,0	1,8

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

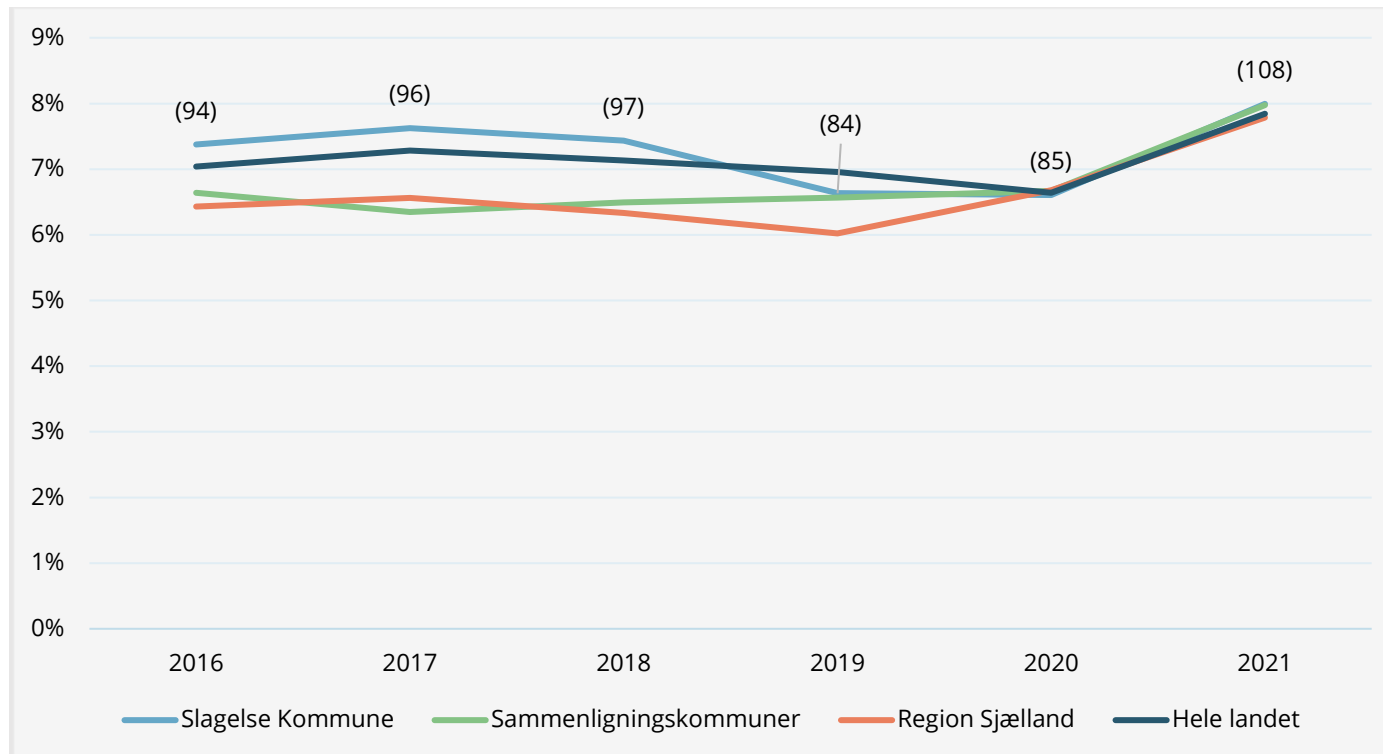
Note: Jobskabelsen er opgjort som det gennemsnitlige antal ansatte (årsværk) pr. overlevende iværksættervirksomhed tre år efter, at de blev etableret.

Høj andel vækstvirksomheder i Slagelse Kommune

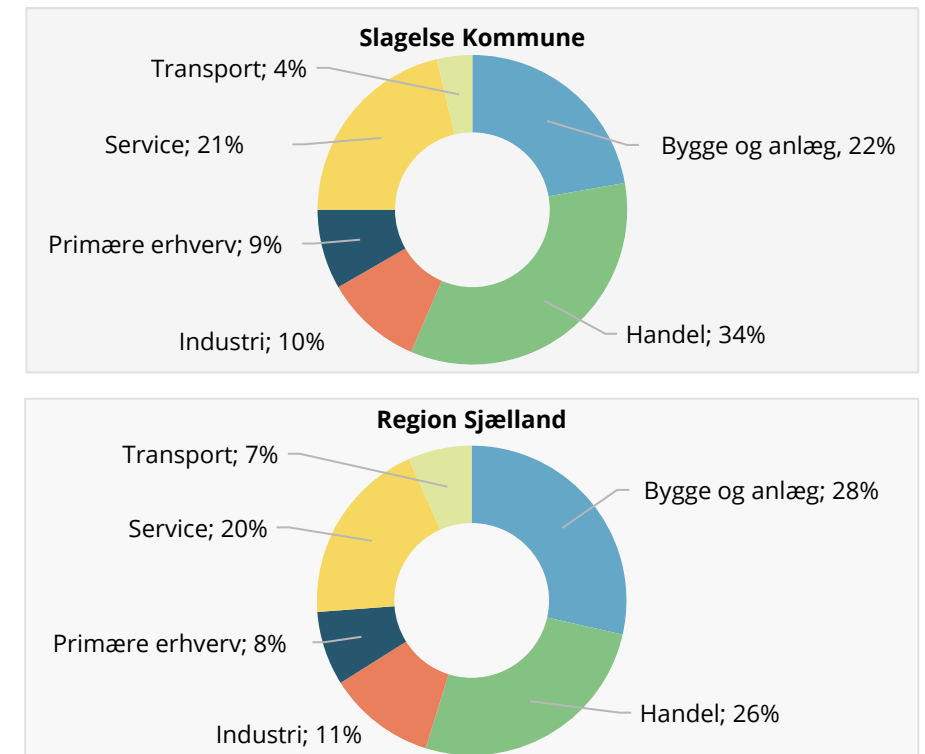
Figuren til venstre viser udviklingen i andelen af vækstvirksomheder fra 2016-21 blandt virksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv (fx industri, transport, bygge & anlæg, og vidensservice). Heraf kan det ses, at andelen af vækstvirksomheder i Slagelse Kommune gennem hele perioden har ligget omkring niveauet på landsplan. I 2021 udgjorde vækstvirksomheder knap 8 pct. af virksomhederne inden for de internationalt konkurrerende erhverv i Slagelse Kommune.

Figuren til højre giver et overblik over, hvordan vækstvirksomhederne fordeler sig på hovedsektorer i Slagelse Kommune og Region Sjælland. Heraf kan det ses, at omkring en tredjedel af vækstvirksomhederne i Slagelse Kommune kommer fra handelssektoren. Herefter følger bygge & anlæg samt service, der begge udgør lidt over 20 pct. af kommunens vækstvirksomheder. I Region Sjælland kommer omkring en fjerdedel fra handelssektoren, mens bygge & anlæg udgør 28 pct.

Udvikling i vækstvirksomheder, 2016-21

Vækstvirksomheder fordelt på sektor, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

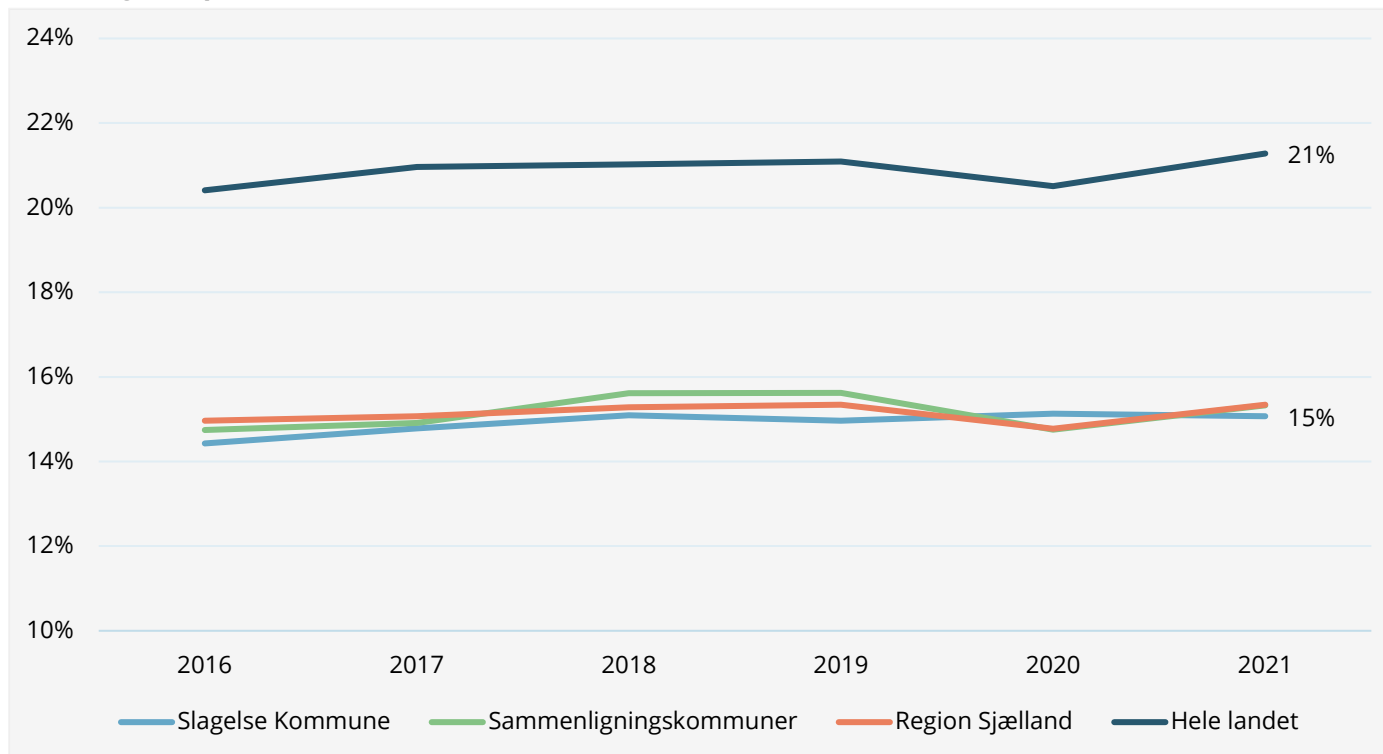
Note: Vækstvirksomheder har haft en årlig omsætningsvækst på min. 10 pct. de seneste tre år og en absolut vækst på min. 3 mio. kr. i samme periode. Vækstvirksomheder er opgjort for internationalt konkurrerende erhverv.

Relativt få eksportvirksomheder i Slagelse Kommune

Virksomheder, der eksporterer varer og tjenester, er en vigtig drivkraft for vækst og jobskabelse. Figuren til venstre viser udviklingen af virksomheder med eksport fra 2016-21. Heraf kan det ses, at Slagelse Kommune i hele perioden har haft nogenlunde samme andel af eksportvirksomheder som i sammenligningskommunerne og regionen. I 2021 havde ca. 15 pct. af virksomhederne i Slagelse Kommune eksportaktiviteter, mens det på landsplan var omkring hver femte virksomhed. Den relativt lave andel af eksportvirksomheder skal ses i lyset af kommunens erhvervsstruktur, hvor lokalt orienterede erhverv som detail og bygge & anlæg udgør en stor del af beskæftigelsen.

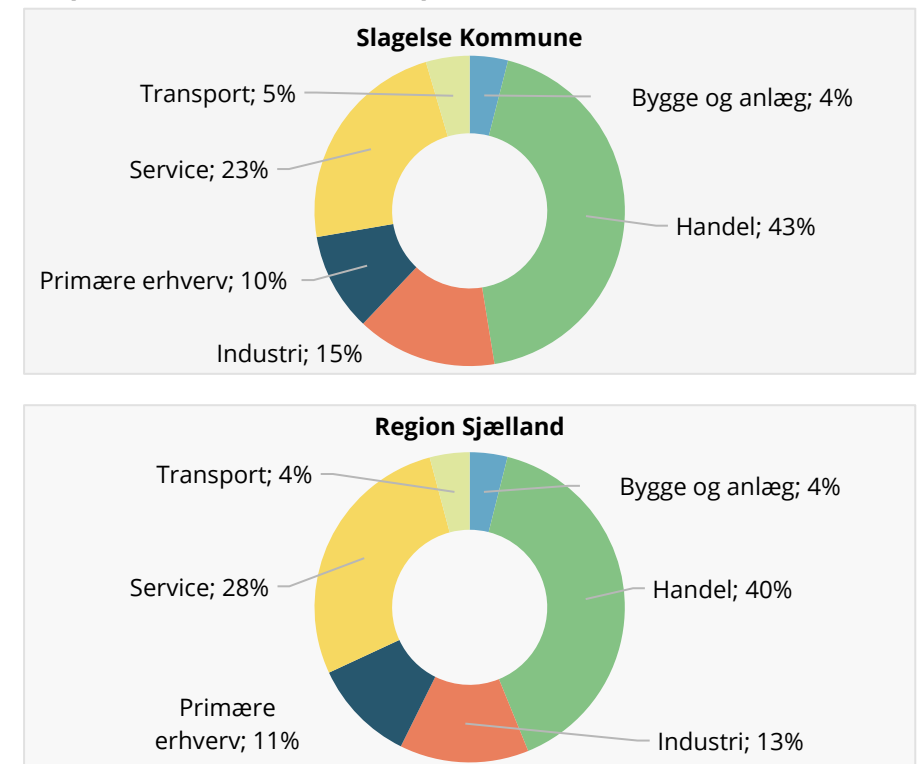
Lidt over 40 af eksportvirksomhederne i Slagelse Kommune kommer fra handelssektoren, som illustreret i figuren til højre. Herefter følger virksomheder inden for servicesektoren, der udgør 23 pct. Fordelingen af eksportvirksomheder i Slagelse Kommune minder meget om fordelingen i Region Sjælland som hele, hvor hovedparten af virksomhederne også kommer fra handels- og servicesektoren.

Udvikling i eksportvirksomheder, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

Eksportvirksomheder fordelt på sektor, 2021

Indsatsområder til erhvervsstrategi

Indkredsning af perspektivrige indsatsområder til Slagelse kommunes erhvervsstrategi

I dette afsnit præsenteres en række udvalgte indsatsområder, der baserer sig på lokale stedbundne styrker i Slagelse Kommune, som kan udgøre centrale udviklingsspor i den nye erhvervsstrategi.

De fem områder er indkredset gennem en række interviews med centrale interessenter i kommunen. Efterfølgende har vi afholdt en workshop med Slagelse Kommunes Byråd, hvor indsatsområderne blev drøftet.

De fem indsatsområder er illustreret i figuren til højre. Indsatsområderne skal ikke ses som uafhængige temaer. Tværtimod griber områderne ind i hinanden og i en række tilfælde er der betydelig synergier mellem områderne.

På de følgende sider beskrives de frem indsatsområder mere indgående. Hvert område beskrives i forhold til særlige stedbundne styrker og potentialer, primære barrierer samt kommunens rolle ift. at understøtte en udvikling af indsatsområdet.

Indsatsområder til Slagelse erhvervsstrategi

Udvikling og fornyelse i
Slagelse Kommunes
erhvervsstyrker

Udvikling af nye
erhvervsarealer

Styrket samarbejde
med offentlige
aktører

Slagelse som
turismedestination

Slagelse som
uddannelsesby

Udvikling og fornyelse i Slagelse Kommunes erhvervsstyrker

Stedbundne styrker og potentialer

Slagelse Kommune rummer erhvervsmæssige styrkepositioner inden for bl.a. byggeri, føde- og drikkevarer, metalindustri. Det er erhverv, som fylder relativt meget i Slagelses Kommunes erhvervsstruktur sammenlignet med på landsplan og som de senere år har været i pæn fremgang i Slagelse kommune, både målt på antal beskæftigede og på antal virksomheder.

Erhvervsområderne består i høj grad af mindre og mellemstore virksomheder, hvoraf en betydelig andel er familieejede virksomheder, der har været i markedet i gennem mange år.

Udfordringer/barrierer

Både inden for byggeri, fødevarer og metal industri er det forventningen, at der de kommende år vil ske store forandringer i markedet. Drivkræfterne er bl.a. stigende krav om grøn omstilling, udbredelse af nye teknologier og ændrede efterspørgselstrends.

På den ene side udfordrer de nye trends virksomheder på deres hidtidige måde at drive deres forretnings på.

Omvendt giver de nye trends i markedet også mange nye muligheder. De virksomheder, der i tide formår at omstille sig til den ændrede konkurrencesituation kan erobre nye markedspositioner og skabe yderligere vækst.

Det kræver at der er gode rammer for at gennemføre den nødvendige omstilling. Det handler både om, at der er gode rammer for at få inspiration til forretningsudvikling, gode muligheder for at indgå i nye partnerskaber og at der er adgang til kompetenceudvikling for medarbejdere og til rekruttering af veluddannet arbejdskraft med helt nye typer af kompetencer.

Kommunens rolle

Slagelse Kommune kan spille en vigtig rolle som facilitator for netværks- og relationsopbygning, der er en forudsætning for at skabe attraktive rammer for udvikling og fornyelse af Slagelse Kommunes Erhvervsstyrker.

Det kan bl.a. handle om at

- Tilbyde effektiv sparring om udvikling og innovation i lokale virksomheders forretningsmodeller

- Facilitere et tæt samspil og konkrete samarbejder mellem iværksættere og etablerede virksomheder i kommunen omkring udvikling af nye processer, produkter og services.
- Facilitere et tættere samspil mellem lokale virksomheder og uddannelsesinstitutioner i kommunen bl.a. omkring studenterprojekter, praktik samt efter- og videreuddannelsesforløb, mv.
- Facilitere nye forretningspartnerskaber mellem etablerede virksomheder, fx omkring udvikling og udbud af nye grønne løsninger og/eller etablering af ressourceeffektive virksomhedssamarbejder omkring udnyttelse af sidestrømme, overskudsvarme og andre værdifulde restprodukter, mv.

Udvikling og brug af kommunens erhvervsarealer - motorvejen

Stedbundne styrker og potentiale

Interviewpersonerne fremhæver Slagelse Kommunes centrale placering og veludbygget infrastruktur som en af kommunens store styrker. Der er nem adgang med både motorvej og offentlig transport til Hovedstaden samt Fyn og Jylland. Når Femern-forbindelsen er etableret, vil der også være gode transportmuligheder til Tyskland.

Beliggenheden og den gode infrastruktur rummer et stort potentiale for at tiltrække nye virksomheder til kommunen, hvis der udlægges nye erhvervsarealer tæt ved motorvejen. Interessenterne peger på mulighederne for at tiltrække en bred vifte af virksomheder. Det kan fx være relevant at se nærmere på mulighederne for at tiltrække virksomheder inden for transportsektoren, affaldshåndtering, grøn energi, modulært byggeri, etc.

Interessenterne vurderer, at der også er potentiale for at tiltrække nye industrivirksomheder. Udviklingen i Kalundborg, der over de seneste år har oplevet en stor vækst giver muligheder for Slagelse Kommune. Flere virksomheder oplever udfordringer med at finde ledige erhvervsarealer i Kalundborg, og interessenterne peger på potentialet for at tiltrække en række af disse virksomheder til Slagelse Kommune.

Barrierer for udvikling af nye erhvervsarealer

Manglen på bygningsmodne erhvervsarealer i kommunen er den største barriere ift. at kunne tiltrække nye virksomheder. Det kan samtidig blive en hæmsko for at fastholde eksisterende vækstvirksomheder i kommunen. Interessenterne vurderer, at det er nødvendigt at investere i at bygningsmodne erhvervsarealerne for at kunne tiltrække og fastholde virksomhederne.

Dertil peges på behovet for at udvikle en klar strategi for, hvilken type af virksomheder, som kommunen ønsker at tiltrække. Det vil ikke være tilstrækkeligt blot at udlægge erhvervsarealerne. Der er også behov for at have en langtidssigtet strategi for erhvervsarealerne.

Kommunens rolle

Interessenterne peger på, at kommunen kan arbejde med en tostrengt strategi for udviklingen af erhvervsarealerne. På kort sigt skal kommunen sikre agilitet, så der er mulighed for at gribe de kortsigtede muligheder, der kan opstå.

På længere sigt er det nødvendigt med en strategi for udlægningen af nye erhvervsarealer. Strategien skal sætte retning for hvilke typer af virksomheder, man vil arbejde særligt målrettet for at tiltrække. Der vil samtidig være behov for at investere i at modne

de nye erhvervsarealer fra kommunens side. Kommunen kan arbejde med en række spor ift. at udlægge og udvikle nye erhvervsarealer:

- Vurdere muligheder og potentialet i at tiltrække forskellige typer af erhverv til kommunen. Herunder vurdere match mellem den lokale arbejdskraft og de medarbejder-typer, som virksomhederne efterspørger.
- Kortlægge behovet for at investere i at bygningsmodne kommunens erhvervsarealer. Slagelse Kommune kan lade sig inspirere af andre kommuner i regionen, fx Ringsted Kommune, som har haft succes med at udlægge nye erhvervsarealer
- Udvikle en langsigtet strategi for udvikling af kommunens erhvervsarealer med fokus på, hvilken type af type af virksomheder, som kommunen ønsker at tiltrække. Strategien skal samtænkes med arbejdet om at videreudvikle erhvervsområdet ved Stignæs Havn (beskrevet på næste side).

Udvikling og brug af kommunens erhvervsarealer – Stignæs havn

Stedbundne styrker og potentiale

Flere interessenterne peger på, at der er gode muligheder for at udvikle området ved Stignæs Havn til en grøn energi- og erhvervspark. Havnen vanddybde og gode infrastruktur med store erhvervsarealer og adgang til strøm skaber gode forudsætninger for at udvikle området til en grøn energipark.

Der peges på mulighederne for at udvikle forskellige typer af grøn energiproduktion, fx PtX i området. Det er dog vanskeligt for interessenterne at vurdere, hvilken type af energiproduktion, der er bedst egnet til området.

Der ses bl.a. et potentiale i at udvikle området til et storskala forsøg med fokus på e-fuels til shippingindustrien. Stignæsværket vil med en ombygning kunne levere store mængder strøm til processen. Samtidig vil det være muligt at benytte den eksisterende infrastruktur på havnen til opbevaring af fx ammoniak til processen. Overskudsvarmen fra processen vil kunne bruges i fjernettet og leveres til borgere i Skælskør.

En anden mulighed, der peges på af interessenterne, er at arbejde på at udvikle en erhvervspark med fokus på cirkulær økonomi og genanvendelse af affald. Der er allerede virksomheder i området med ekspertise i bl.a. biologisk rensning af industrielt spildevand og forurenede jord. Der er et potentiale i at tiltrække nye virksomheder, der arbejder med miljøteknologiske løsninger, der kan understøtte at affald i højere grad omdannes til cirkulære produkter.

Barrierer for videreudvikling af Stignæs Havn

Interessenterne vurderer, at den største udfordring er at tiltrække de nødvendige investeringer, der skal til for at udvikle området til en grøn energipark. Samtidig kræver det dyb teknisk viden inden for energiområdet, at vurdere, hvilke energiteknologier, der kan udvikles i området. Det vil kræve et strategisk partnerskab med flere store industri-spillere som fx Mærsk.

Interessenterne peger derfor på behovet for at udvikle en klar politisk strategi for området, som kan danne rammen om nye strategiske partnerskaber.

Kommunens rolle

Kommunens rolle i at udvikle området kan indledningsvist være, at samle relevante aktører inden for energiområdet og i fællesskab udvikle en strategisk plan for videreudvikling af området. Samtidig er det vigtigt, at kommunen sikrer, at de regulatoriske rammer, fx miljøregulering løbende tilpasses, så de understøtter udviklingen af en erhvervspark.

Interessenterne peger på at kommunen kan arbejde med flere forskellige indsatser ift. at understøtte udviklingen af en grøn erhvervspark ved Stignæs Havn.

- Indgå i dialog med regionale og nationale aktører og eksperter inden for grøn energiteknologi og produktion med henblik på at kortlægge, hvilke muligheder, der er for udviklingen af en grøn erhvervspark i området. Herunder vurdere, hvor potentialet er størst.
- Arbejde for at etablere strategiske partnerskaber med centrale aktører, fx virksomheder, interesseorganisationer, klyngeorganisationer og videninstitutioner om udvikling af området.
- Arbejde imod en langtidssigtet strategi for udvikling af området, der sætter en klar retning for området herunder sikre at der er arealer målrettet produktion i de høje miljøklasser.

Stedbundne styrker og potentiale

Slagelse Kommune har en række stedbundne styrker, som rummer et potentiale for at udvikle kommunen til en turisme destination. I kommunen er bl.a. en stor kyststrækning og mange naturskønne områder mange, mindre turistattraktioner og en række kulturelle tilbud i kommunens byer. De interviewede interessenter vurderer, at der ligger et stort potentiale i at styrke kommunens turismeindsats til gavn for borgere og erhvervsliv.

Der er flere store trends, som vil få stor betydning for udviklingen af turismeerhvervet de kommende år, der skaber muligheder for en kommune som Slagelse. Særlig klimaaftryk og bæredygtig turisme forventes at få stadig større betydning, når turister skal vælge destination. Outdoor turisme er også i stor vækst, og forventes at blive større over de kommende år. Flere og flere turister efterspørger feriemål, hvor man kan komme ud i naturen og være aktiv som en del af ferien.

Der er i Slagelse Kommune mange skønne naturområder og tre store købstæder, som giver gode muligheder for at tilbyde en bred vifte af oplevelser i naturen på land og til vands. Interessenterne peger derfor også på et stort potentiale for at styrke turismeindsatsen i Slagelse Kommune.

I den relation er der også et potentiale for at tænke en styrket turismeindsats sammen med udviklingen af levende bymidter. En aktiv markedsføring overfor både danske og udenlandske turister af de kulturelle tilbud i kommunens tre købstæder, vil kunne tiltrække flere turister til byerne, og derved understøtte mere liv i bymidterne.

Udfordringer/barrierer

De interviewede interessenter fremhæver manglende synlighed om områdets mange attraktioner som en barriere. Et begrænset kendskab til områdets muligheder betyder at potentielle turister ikke tilvælger Slagelse Kommune som destination.

En anden væsentlig udfordring er manglende overnatningskapacitet for både erhvervsturister samt danske og udenlandske ferieturister. Der er behov for flere overnatningsmuligheder i kommunen. Dog er flere feriehusere tilbageholdende med at udleje sommerhuse.

Kommunens rolle

For at understøtte turismen i Slagelse kan kommunen arbejde med at udvikle en turisme-strategi, der bl.a. har fokus på øget overnatningskapaciteten. Dertil kan kommunen

indgå i samarbejder med aktører inden for turismeområdet om at udvikle nye turisme-produkter og styrke branding af Slagelse Kommune som turismedestination. Interessenterne peger på flere spor, som kommunen kan arbejde med ift. den nye erhvervsstrategi:

- Arbejde imod en strategi for at udvikle kommunens samlede turismeprodukt, hvor de mange mindre attraktioner markedsføres. Arbejdet kan fx forankres i et samarbejde med Destination Sjælland og andre kommuner i regi af KKR.
- Indgå i samarbejde med virksomheder, iværksættere og investorer i en fælles indsats for at udvikle aktiviteter og tilbud på lands og til vands til turister.
- Arbejde for at blive en mere turisme-erhvervsvenlig kommune, fx ift. at den lokale erhvervsservice får mere fokus på turismevirksomhedernes behov og udviklingsmuligheder og at den fysiske planlægning har øje for turismens særlige behov.
- Arbejde på at understøtte et øget udbud af forskelligartede overnatningstilbud i kommunen.

Styrket samarbejde med offentlige aktører

Stedbundne styrker og potentiale

Slagelse Kommune skiller sig ud ved at have mange store offentlige aktører. Der er mange offentlige arbejdspladser inden for sundhedsvæsenet med Slagelse Sygehus samt psykiatrihospital i Slagelse. Forsvaret er også en stor aktør i kommunen med bl.a. Flådestationen Korsør og Garde-husarkasernen, der tilsammen beskæftiger mere end 1.000 ansatte.

De mange offentlige aktører ses af flere interessenter som en lokal styrke for Slagelse Kommune, der rummer et stort potentiale. Særligt forsvaret forventes at vokse meget over de næste år, og de må derfor efterspørge mere arbejdskraft samt forskellige services og produkter, som lokale virksomheder kan levere.

Dertil ses et stort potentiale for tættere innovationssamarbejder med flere af kommunens store offentlige aktører. Det gælder fx inden for sundhedsområdet, hvor initiativer som Nordic Health Lab kan videreudvikles.

Flere af de interviewede interessenter peger overordnet set på potentialet i at udvikle en stærkere model for offentlig-private samarbejder, herunder at understøtte de mange offentlige arbejdspladser engagement i den lokale erhvervsudvikling, hvor kommunen kan spille en vigtig rolle.

Barrierer for styrket samarbejde med offentlige aktører

Manglende kendskab og interaktion mellem de offentlige arbejdspladser og det lokale erhvervsliv fremhæves af mange som den største barriere. Det er kun få af kommunens virksomheder, der har erfaring med at samarbejde med de offentlige aktører. Samtidig giver interessenterne udtryk for at det er uklart, hvordan nye samarbejder kan etableres.

Kommunens rolle

Det er vanskeligt for interessenterne konkret at vurdere, hvordan de offentlige arbejdspladser kan spille en aktiv rolle i en erhvervspolitisk kontekst, herunder hvilken rolle kommunen kan spille.

Men der peges på et stort potentiale for kommunen i at agere som en facilitator, og understøtte at der etableres et bedre kendskab og stærkere relationer mellem de offentlige arbejdspladser og virksomhederne.

Interessenterne peger på flere indsatsområder, hvor kommunen som netværksaktør kan arbejde med at understøtte et styrket samarbejde:

- Arbejde imod at etablere et netværk eller lignende forum, hvor kommunens virksomheder og de offentlige aktører kan mødes. Formålet med netværket er dels at styrke kendskabet mellem virksomheder og offentlige myndigheder og dels at afklare inden for hvilke områder, der er potentiale for etablering af nye samarbejder.
- Afdække muligheden for at understøtte udviklingen af flere innovationssamarbejder med inspiration i eksisterende initiativer, som fx Nordic Health Lab. Inspiration til innovationssamarbejder kan komme fra andre initiativer i regionen, som fx samarbejdet mellem Nykøbing-Falster sygehus og Fonden for Innovation og Erhvervsamarbejde

Videreudvikling af Slagelse som uddannelsesby

Stedbundne styrker og potentiale

Slagelse Kommune skiller sig ud som knudepunkt for mange uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelser målrettet både det private og offentlige arbejdsmarked på alle uddannelsesniveauer. Interessenterne fremhæver de mange uddannelsesinstitutioner som en stor styrke, og peger på potentialet for at styrke kommunens uddannelsesprofil yderligere.

Trends inden for klima, teknolog og knaphed på ressource vil over de kommende år medføre et større pres på virksomhedernes forretningsmodeller, og stille krav om øget innovation i virksomhederne. Særligt den grønne omstilling vil for mange virksomheder kræve nye kompetencer inden for en meget bred vifte af områder. Mange virksomheder får derfor behov for at ledelsesmæssig oprustning og løbende opkvalificering af medarbejdere.

Særlig i forhold til efter- og videreuddannelsessystemet ses et stort potentiale for et tættere samarbejde mellem erhvervsliv og uddannelsessektoren. Det samme gør sig gældende for de mange offentlige myndigheder i kommunen, som også forventer i højere grad at benytte efter- videreuddannelsessystemet fremadrettet.

Barrierer for videreudvikling af Slagelse som uddannelsesby

Interessenterne peger på, at der over de kommende år vil være behov for at styrke uddannelsesindsatsen yderligere. Flere erhverv oplever mangel på kvalificeret arbejdskraft. Der ligger derfor et potentiale i at en større opkvalificering af arbejdsstyrken. I Slagelse Kommune udgør ufaglærte 22 pct. af arbejdsstyrken, som vist på side x.

Samtidig skaber de nye trends behov for at udvikle nye skræddersyet uddannelsesforløb, der går på tværs af uddannelsesinstitutioner. I den forbindelse peger interessenterne på behovet for en tættere integration mellem erhvervsliv og uddannelsessektor.

Kommunens rolle

Interessenterne peger på, at der allerede nu er et meget velfungerende samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne og dele af erhvervslivet i regi af Studieby Slagelse. Kommunen kan derfor bruge Studieby Slagelse som platform for udbygget samspil og understøtte udviklingen af Slagelse som uddannelsesby.

Flere interessenter fremhæver samtidig at de mange uddannelsesinstitutioner spiller en vigtig rolle ift. at gøre kommunen attraktiv for bosætning. Derfor kan arbejdet med at

udvikle uddannelsesbyen også ses i relation til kommunens bosætningspolitik.

Interessenterne peger på følgende indsatsområder, som kommunen kan arbejde med for at styrke videreudviklingen af Slagelse som uddannelsesby:

- Arbejde for en stærkere uddannelse-erhvervs-alliance med særligt fokus på udvikling af skræddersyede forløb og virksomhedsspecifikke kurser inden for efter- videreuddannelsessystemet. Erhvervsalliancen skal have fokus på at en stærkere kompetenceforsyning og ledelseskraft til kommunens SMV'er.
- Arbejde for at bruge Studieby Slagelse som platform for et udbygget samspil mellem aktørerne. Gennem Studieby Slagelse kan der bl.a. tages initiativ til at arrangere korte opmærksomhedsskabende begivenheder, der skal sætte fokus på muligheder og potentialer for et tættere samarbejde med kommunens uddannelsesinstitutioner.

IRIS GROUP

CHRISTIANS BRYGGE 28, 1. SAL | DK-1559 KØBENHAVN V

IRISGROUP@IRISGROUP.DK | WWW.IRISGROUP.DK